

BIBLIJSKI DESETAK

Da bismo ispravno shvatili šta Biblija¹ zaista uči o desetku, treba prije svega da razmotrimo uputstva data u Tori (Mojsijevim knjigama zakona), istorijske i proročke zapise, a zatim da pogledamo kako se to izvodilo u praksi.

Osnovno pitanje koje se ovdje postavlja je da li je ova uredba i dalje na snazi pod Novim Savezom i, ako jeste, kako bi trebala da izgleda njena praktična primjena.

DESETAK U STAROM SAVEZU

Postanje 14:20

„...I neka je blagoslovljen Svevišnji Bog, koji ti je u ruke predao tlačitelje tvoje!“ Tada mu je Abram dao desetak od svega.

Postanje 28:22

„A ovaj kamen koji sam podigao kao stub biće Božji dom, i od svega što mi budeš dao daću ti desetak.“

Levitska 27:30-34

„...Svaki desetak od zemlje, od poljskih usjeva i od plodova s drveća, pripada Gospodu. To je nešto što je sveto Gospodu. Ako neko zaželi da otkupi nešto od svog desetka, neka na njegovu vrijednost doda petinu. Svaki desetak od krupne ili od sitne stoke, sve što prolazi ispod pastirskog štapa, svaka deseta životinja neka bude

¹ Radi boljeg razumijevanja, svi citati iz Svetog Pisma uzeti su iz Biblije Novi revidirani prevod.

nešto što je sveto Gospodu. Neka on ne gleda da li je ta životinja dobra ili loša i neka je ne zamjenjuje. Ali ako bi je ipak zamijenio, onda neka i prva i ona koja je data u zamjenu budu svete. Ne smiju se otkupiti.“

To su uputstva koja je Gospod dao Mojsiju na gori Sinaj za Izraelove sinove.

Brojevi 18:20-32

Gospod je još rekao Aronu: „U njihovoj zemlji nećeš imati nasljedstva, niti ćeš dobiti svoj dio među njima, jer sam ja tvoj dio i tvoje nasljedstvo među Izraelovim sinovima. **Levijevim sinovima dajem u nasljedstvo desetak od svega u Izraelu za službu koju obavljaju, službu u šatoru od sastanka.** Izraelovi sinovi neka više ne prilaze šatoru od sastanka da na sebe ne navuku grijeh i ne poginu. Leviti neka obavljaju službu u šatoru od sastanka i neka odgovaraju za njihove prestupe. To je trajna odredba kroz vaše naraštaje: neka nemaju nasljedstva među Izraelovim sinovima. *Jer desetak koji Izraelovi sinovi budu donosili kao prilog Gospodu dajem Levitima u nasljedstvo.* Zato sam im rekao: ‘Neka nemaju nasljedstva među Izraelovim sinovima.’“

Zatim je Gospod rekao Mojsiju: „Kaži Levitima: ‘Od Izraelovih sinova dobijaćete desetak koji od njih dajem vama u nasljedstvo, a vi od toga dajte prilog Gospodu, desetak od desetka. I to će vam se uračunati kao vaš prilog, kao žito s gumna i kao prinos od obilnog roda iz prese za vino ili ulje. Tako ćete i vi davati Gospodu prilog od svih svojih desetaka koje ćete dobijati od Izraelovih sinova, a onda ćete od toga svešteniku Aronu davati prilog za Gospoda. Od svih darova koje dobijete davaćete razne priloge Gospodu, od svega ono što je najbolje, kao sveti dio od darova.’ Još im reci: ‘Kad prinosite najbolji dio, to će se Levitima uračunati kao rod s gumna i kao rod iz prese za vino ili ulje. Jedite to na svakom mjestu, vi i vaš dom, jer vam je to plata za vašu službu u šatoru od sastanka. I kada prinesete najbolji dio nećete

na sebe navući grijeh niti ćete oskrnaviti svete stvari Izraelovih sinova i nećete poginuti.”“

Ponovljeni zakon 12:4-18

Ne činite Gospodu, svom Bogu, ono što oni čine, nego idite na mjesto koje Gospod, vaš Bog, izabere između svih vaših plemena da tamo stavi svoje ime i da tamo prebiva, i tamo odlazite. *Tamo nosite svoje žrtve paljenice i druge žrtve, svoje desetke, priloge svojih ruku, svoje savezne prinose, svoje dobrovoljne prinose i prvence od svoje krupne i sitne stoke. I jedite tamo pred Gospodom, svojim Bogom, i radujte se u svemu što radite, vi i vaše porodice, jer te je blagoslovio Gospod, tvoj Bog.* Ne postupajte ubuduće onako kako mi danas ovdje postupamo, svako kako misli da je ispravno, jer još niste došli do mjesta počinka i do nasljedstva koje ti daje Gospod, tvoj Bog. Ali kad pređete preko Jordana i nastanite se u zemlji koju vam daje Gospod, vaš Bog, on će vam dati da počinete od svih neprijatelja svojih unaokolo i da živite spokojno. Na mjesto koje Gospod, vaš Bog, izabere da tamo prebiva njegovo ime donosićete sve čemu vas upućujem: svoje žrtve paljenice i druge žrtve, svoje desetke, priloge svojih ruku i sve što odlučite da savezujete Gospodu kao savezne prinose. Radujte se pred Gospodom, svojim Bogom, vi i vaši sinovi i vaše kćeri, vaši robovi i vaše robinje i svaki Levijev sin koji živi u vašim gradovima, jer on nema dijela ni nasljedstva s vama. Čuvaj se da svoje žrtve paljenice ne prinosiš na nekom drugom mjestu koje ugledaš, nego samo na mjestu koje Gospod izabere u jednom od tvojih plemena, tamo prinosi svoje žrtve paljenice i tamo čini sve čemu te upućujem. Ali kad god ti duša poželi možeš da kolješ stoku i da jedeš meso prema blagoslovu koji ti daje Gospod, tvoj Bog, u svim tvojim gradovima. I onaj ko je nečist i onaj ko je čist smiju da ga jedu, kao da je od gazele ili od jelena. Samo krv ne smijete da jedete. Prolij je na zemlju kao vodu. *U svojim gradovima ne jedi desetke od svog žita, ni od šire, ni od ulja, ni od prvina*

svoje krupne ili sitne stoke, niti išta od svojih saveznih prinosa koje ćeš zavjetovati, ni svoje dobrovoljne prinose, ni priloge svojih ruku, nego to jedi pred Gospodom, svojim Bogom, na mjestu koje izabere Gospod, tvoj Bog, ti i tvoj sin, tvoja kći, tvoj rob i tvoja robinja i Levi-jev sin koji živi u tvojim gradovima. I raduj se pred Gospodom, svojim Bogom, u svemu što radiš.

Ponovljeni zakon 14:22-29

Odvajaj desetak od sveg roda svog semena, što ga svake godine rodi tvoja njiva. I desetak od svog žita, od šire, od ulja i od prvina svoje krupne i sitne stoke jedi pred Gospodom, svojim Bogom, na mjestu koje on izabere da tamo prebiva njegovo ime da bi naučio da se uvijek bojiš Gospoda, svog Boga. Ako bi ti put bio predug, jer ti je mjesto koje Gospod, tvoj Bog, izabere da tamo stavi svoje ime predaleko, pa sve to ne možeš da poneseš, jer će te blagosloviti Gospod, tvoj Bog, prodaj to za novac pa novac sveži i uzmi u ruku i otputuj na mjesto koje izabere Gospod, tvoj Bog. Za taj novac uzmi šta god ti duša poželi: goveda, ovce, koze, sok od grožđa i slatko piće i sve što ti duša želi. I jedi tamo pred Gospodom, svojim Bogom, i raduj se, ti i tvoj dom. Ne zaboravljaj Levijeve sinove koji žive u tvom gradu, jer on nema ni dijela ni nasljedstva s tobom. Svake treće godine iznesi sav desetak svog roda od te godine i ostavi ga u svom gradu. Neka dođe Levijev sin, jer on nema ni dijela ni nasljedstva s tobom, i stranac, siroče i udovica, koji žive u tvom gradu, i neka jedu i nasite se, da bi te Gospod, tvoj Bog, blagoslovio u svakom djelu tvojih ruku.

Ponovljeni zakon 26:9-16

Zatim nas je doveo na ovo mjesto i dao nam ovu zemlju, zemlju u kojoj teče med i mlijeko. I sada, evo, donio sam prvine plodova sa zemlje koju mi je dao Gospod.’ Tada ih stavi pred Gospoda, svog Boga, i pokloni se pred Gospodom, svojim Bogom. I raduj se svakom

dobru koje je Gospod, tvoj Bog, dao tebi i tvom domu. Raduj se zajedno s Levijevim sinovima i strancem koji su u tvojoj sredini. *Kada treće godine, koja je godina desetka, odvojiš sve desetke svojih plodova, daj desetak Levijevim sinovima, strancu, siročetu i udovici da jedu u tvom gradu i da se nasite.* I reci pred Gospodom, svojim Bogom: 'Iz kuće sam iznio ono što je sveto i to sam dao Levijevom sinu, strancu, siročetu i udovici, prema svim uputima koje si mi dao. Nisam prestupio tvoja uputstva, niti sam ih zaboravio. Nisam jeo od toga dok sam putovao, niti sam nešto od toga iznio dok sam bio nečist, niti sam nešto od toga dao za mrtvaca. Slušao sam glas Gospoda, svog Boga, i učinio sam sve kako si me uputio. Ti pogledaj iz svog svetog prebivališta, s nebesa, i blagoslovi svoj narod Izrael i zemlju koju si nam dao, kao što si se zakleo našim praočevima, zemlju u kojoj teče med i mlijeko.' Danas te Gospod, tvoj Bog, upućuje da držiš sve ove uredbe i propise. Drži ih se i postupaj po njima svim svojim srcem i svom svojom dušom.

2. Dnevnika 31:5-6

Kad se razglasila ta riječ, Izraelovi sinovi su počeli da donose velike količine prvina od žita, mladog vina, ulja, meda i sveg roda s njiva. Donosili su desetak od svega u velikim količinama. Izraelovi i Judini sinovi, koji su živjeli u Judinim gradovima, donosili su desetak od goveda i ovaca i desetak od svetih stvari posvećenih Gospodu, njihovom Bogu. Sve su to donosili i slagali na gomile.

Nehemija 10:37-39

Osim toga, prvine od krupnog brašna, svoje priloge, plodove sa svakog drveta, mlado vino i ulje donosićemo sveštenicima u trepezarije doma našeg Boga, a i desetak od svoje zemlje donosićemo Levitima, jer Leviti dobijaju desetinu u svim gradovima u kojima obrađujemo zemlju. Sveštenik, Aronov sin, neka bude s Levitima kad Leviti

primaju desetak. Leviti neka zatim donose desetak od desetka u dom našeg Boga, u trpezarije i skladišta. Jer u te trpezarije Izraelovi sinovi i Levijevi sinovi treba da donose priloge od žita, mladog vina i ulja. Tamo je i pribor koji pripada svetilištu, a i sveštenici koji obavljaju službu, vratari i pjevači. I više nećemo zanemarivati dom svoga Boga.

Nehemija 12:43-47

Tog dana su prinostili velike žrtve i radovali se, jer im je Bog dao veliku radost. Radovali su se i žene i deca, tako da se radost Jerusalima čula nadaleko. Tog dana su bili postavljeni i ljudi da nadgledaju skladišta za zalihe, za priloge, za prvine i za desetke, da se u njih s gradskih polja skuplja dio koji je zakonom propisan za sveštenike i Levite, jer se Judin narod radovao zbog sveštenika i Levita koji su bili u službi. Počeli su da izvršavaju svoje dužnosti prema svom Bogu, i službu očišćenja za koju su bili zaduženi, a isto tako i pjevači i vratari, prema uputu Davida i Solomona, njegovog sina. Jer je još ranije, još u vrijeme Davida i Asafa, bilo poglavara nad pjevačima, pjesama hvale i zahvalnosti Bogu. Cio Izrael u danima Zerubabela i u danima Nehemije davao je dio pjevačima i vratarima, koliko im je svaki dan trebalo. I odvajali su posvećeni dio za Levite, a Leviti su odvajali posvećeni dio za sinove Aronove.

Nehemija 13:4-12

Prije toga je Elijasiv, sveštenik postavljen nad trpezarijama doma našeg Boga, koji je bio Tobijin rođak, uredio za ovoga veliku trpezariju gdje su se ranije ostavljali prinosi od žita, tamjan, pribor, *desetak od žita, mladog vina i ulja određen za Levite, pjevače i vratare*, kao i prilozima za sveštenike. Dok se sve to zbivalo, ja nisam bio u Jerusalimu, jer sam trideset i druge godine Artakserksa, vavilonskog kralja, otišao kod kralja, a posle nekog vremena zamolio sam kralja da dobijem odsustvo. Kada sam se vratio u Jerusalim saznao sam za zlo koje je

Elijašib učinio radi Tobije uredivši mu trpezariju u dvorištu doma Božjeg. To mi je bilo vrlo mrsko. Zato sam izbacio iz trpezarije sav Tobijin nameštaj. Zatim sam naredio da se očiste trpezarije, i vratio sam u njih pribor iz doma Božjeg, kao i prinos od žita i tamjan. Saznao sam i to da Leviti nisu dobijali svoj dio, tako da su se Leviti i pjevači koji su tu radili razbježali svaki na svoju njivu. Tada sam prekorio upravitelje: „Zašto je dom Božji zanemaren?“ Zatim sam ih sakupio i postavio ih na njihovo mjesto. Sav Judin narod donosio je u skladišta desetke od žita, mladog vina i ulja.

Malahija 3:7-13

Od vremena praočeva svojih odstupate od mojih propisa i ne držite ih se. Vratite se meni, i ja ću se vratiti vama!“, kaže Gospod nad vojskama. A vi kažete: „Kako da se vratimo?“ „Zar će čovjek zemaljski potkradati Boga? A vi mene potkradate.“ I još kažete: „U čemu te to potkradamo?“ „U desecima i u prilozima. Prokletstvom me proklinjete i potkradate me, vi, cio narod. *Donesite sve desetke u skladište, da bude hrane u mom domu*, i okušajte me u tome“, kaže Gospod nad vojskama, „zar vam neću otvoriti brane na nebesima i izliti na vas blagoslov dok ne bude dosta!“ „Odstraniću radi vas štetočine, i neće vam uništavati plodove zemlje, niti će vam loza u polju biti bez roda“, kaže Gospod nad vojskama. „Svi će vas narodi zvati srećnima, jer vi ćete postati zemlja radosti“, kaže Gospod nad vojskama.

NOVI SAVEZ O DESETKU I MATERIJALNOJ PODRŠCI JEVANĐELJU

Matej 23:23

Teško vama, učitelji zakona i fariseji, licemjeri! Dajete desetinu od nane, mirođije i kima, a zanemarili ste ono što je u Zakonu važnije: pravdu, milosrđe i vjeru. Ovo je trebalo da činite, a ono da ne zanemarujete.

Luka 11:42

Ali teško vama, fariseji, jer dajete desetak od nane i rute i od svakog povrća, a ne marite za pravdu i ljubav prema Bogu! Ovo prvo bili ste dužni da činite, a ono drugo da ne zanemarite.

1. Korinćanima 9:3-18²

Ovo je moja odbrana pred onima koji me optužuju: Zar nemamo pravo da jedemo i pijemo? Zar nemamo pravo da vodimo sa sobom ženu pobožnu, kao i drugi apostoli i Gospodova braća i Kifa? Ili se samo Varnava i ja moramo izdržavati sopstvenim radom? Koji to vojnik služi o svom trošku? Ko sadi vinograd, a ne jede njegov rod? Ili ko pase stado, a ne pije mlijeko od tog stada? Zar ovo govorim po ljudskim mjerilima? Zar to ne govori i Zakon? Jer je u Mojsijevom zakonu napisano: „Ne zavezuj usta biku koji vrši žito.“ Zar je Bogu stalo do bikova? Ili to kaže upravo radi nas? Zaista, radi nas je to napisano, jer ko ore, treba da ore u nadi, i ko vrše žito, treba da ga vrše u nadi da će dobiti svoj dio. *Ako smo mi vama sijali duhovna dobra, zar je previše ako žanjemo vaša tjelesna dobra? Ako drugi imaju pravo na dio vaših dobara, zar mi nemamo još više prava na to? Ali nismo se poslužili tim pravom, nego sve podnosimo, da ne bismo postavili*

² Zapazite da Pavle ovdje uopšte ne govori o uredbi desetka niti je pominje kao mogućnost materijalne podrške propovjednicima jevanđelja.

*nekakvu prepreku dobroj vijesti o Hristu. Zar ne znate da oni koji vrše svetu službu jedu hranu koja dolazi iz hrama i da oni koji služe kod oltara dijele žrtvu sa oltarom? Tako je i Gospod odredio da oni koji objavljuju dobru vijest [jevanđelje] žive od dobre vijesti. Ali ja nisam ništa od toga iskoristio. I ovo nisam napisao da bi se tako postupilo prema meni, jer bolje bi bilo da umrem nego da bilo ko obezvrijedi ono čime se mogu pohvaliti! A ako objavljujem dobru vijest, to nije razlog da se hvalim, jer to mi je dužnost. Zaista, teško meni ako ne objavljujem dobru vijest! Ako to činim drage volje, imam nagradu, a ako to činim preko volje, ipak mi je povjeren zadatak. Šta mi je onda nagrada? **Da propovijedajući besplatno prenosim dobru vijest, ne zloupotrebljavajući pravo koje imam kao propovjednik dobre vijesti.***

2. Korinćanima 11:7-9

Ili sam počinio grijeh jer sam vam – ponizivši se kako biste se vi uzvisili – rado objavio Božju dobru vijest bez ikakve naplate? Od drugih crkava sam primio platu prihvatajući podršku od njih kako bih vama služio. A kad sam bio kod vas i zapao u oskudicu, nikome nisam bio na teretu, jer su braća koja su došla iz Makedonije velikodušno podmirila moje potrebe. Da, u svemu sam pazio, a i nadalje ću paziti, da vam ne budem na teretu.

Jevrejima 7:1-10; 12, 18

Jer taj Melhisedek, kralj Salima, sveštenik Svevišnjeg Boga, koji je izašao u susret Abramom dok se ovaj vraćao porazivši kraljeve i blagoslovio ga, i kome je Abram odvojio desetak od svega, prije svega je „kralj pravednosti“, a zatim i kralj Salima, to jest „kralj mira“. Pošto je bez oca, bez majke, bez rodoslovlja, i pošto nema ni početka njegovim danima ni kraja njegovom životu, nego je učinjen sličnim Sinu Božjem, on zauvijek ostaje sveštenik. Pogledajte samo koliko je velik bio taj kome je praotac **Abram dao desetak od najboljeg plijena.**

Istina, oni Levijevi sinovi koji primaju sveštenu službu imaju uput da po Zakonu uzimaju desetak od naroda, to jest od svoje braće, premda i oni potiču od Abrama. Ali Melhisedek, koji nije bio iz njihove loze, uzeo je desetak od Abrama i blagoslovio njega koji je dobio obećanja. A nema sumnje da manji prima blagoslov od većeg. I u jednom slučaju desetak primaju smrtni ljudi, a u drugom onaj za koga se svjedoči da živi. I moglo bi se reći da je i Levije, koji prima desetke, preko Abrama platio desetke, jer se još nije bio rodio svom praocu Abramom kad mu je Melhisedek izašao u susret.

A pošto se mijenja sveštenu služba, mora da se mijenja i zakon... Dakle, pređašnji propis se ukida zbog svoje slabosti i beskorisnosti.“

1. Solunjanima 2:9

Jer sjećate se, braćo, našeg truda i napora. *Dok smo vam propovijedali Božju dobru vijest, radili smo noću i danju, da nikome od vas ne budemo na teretu.*

1. Solunjanima 4:11-13

...I da se trudite da mirno živite, da se bavite svojim poslom i da radite svojim rukama, kao što smo vam naložili, da biste se dolično ponašali pred onima koji su izvan zajednice i da vam ni od koga ništa ne treba.

2. Solunjanima 3:6-15

Zadužujemo vas, braćo, u ime Gospoda Isusa Hrista, da se klonite svakog brata koji živi neuredno, a ne po učenju koje ste primili od nas. Jer sami znate kako treba da se ugledate na nas, jer dok smo bili kod vas nismo neuredno živjeli, *niti smo ičiji hleb badava jeli, nego smo noć i dan teško i naporno radili da nikome od vas ne budemo na teretu. Ne zato što ne bismo imali pravo na to, nego zato da vam poslužimo*

kao primjer na koji treba da se ugledate. Zaista, kad smo bili s vama, opomenuli smo vas: „Ako neko neće da radi, neka i ne jede.“ Jer čujemo da neki od vas neuredno žive, da ništa ne rade, nego se mešaju u ono što ih se ne tiče. Takve opominjemo i umoljavamo ih u Gospodu Isusu Hristu da rade u miru i da jedu hleb koji sami zarade. A vi, braćo, ne posustajte u činjenju onoga što je ispravno. A ako neko ne poslušava ono što smo rekli u ovom pismu, ukorite ga, ne družite se više s njim, da se postidi. Ali ne smatrajte ga neprijateljem, nego ga opominjite kao brata.

Titu 3:14

A i naši ljudi neka se uče da čine dobra djela kad se pojavi prijeka potreba, da ne budu bez ploda.

1. Petrova 5:1-3

Zato starješine među vama podstičem, jer sam i ja kao i oni starješina i svjedok Hristovih patnji, a i učesnik u slavi koja će se otkriti: Pasite Božje stado koje vam je povjereno – ne na silu, nego dragovoljno; *ne radi nepoštenog dobitka*, nego gorljivo; ne kao da gospodariate nad onima koji su Božje vlasništvo, nego budite primjer stadu.

3. Jovanova 1:3-7

Jer sam se veoma obradovao kad su braća došla i posvjedočila da se držiš istine jer znam da živiš po istini. Za mene nema veće radosti nego da čujem da moja djeca žive po istini. Ljubazni, tvoja vjernost se vidi u svemu što činiš za braću, i to i za one koje ne poznaješ, koji su o tvojoj ljubavi posvjedočili pred skupštinom. Molim te da ih ispratiš na put onako kako dolikuje Božjim slugama. Jer su pošli zbog Božjeg imena, ne uzevši ništa od ljudi iz svijeta.

KOMENTAR

Šta možemo zapaziti iz navedenih tekstova?

- ☞ Uredba o desetku bila je poznata patrijarsima prije davanja Zakona na Sinajskoj gori. To je očigledno bio slučaj i sa ostalim žrtvama i prinosima.
- ☞ Desetak je označen kao „svetinja Gospodu.“ Šta je sveto Gospodu u tom smislu? Sva materijalna dobra, novac...? U 3. Mojsijevoj 27. glava stoji odgovor na to pitanje, i to se kasnije ponavlja u drugim knjigama: **poljski usjevi, plodovi sa drveća, krupna i sitna stoka odnosno čiste domaće životinje koje mogu služiti za ishranu i žrtveni prinos.**
- ☞ Desetak se nije smio nositi ili konzumirati bilo gdje osim na mjestu koje je Gospod bio odabrao za svoje prebivalište/svetilište, a to je bio Šator od sastanka gdje je bila namještena svetinja ili, kasnije, jerusalimski hram. U 4. Mojsijevoj 18. glava, gdje se ustanovljava levitska tipska služba u svetinji, dati su propisi o prinosima i desecima za levite. Leviti su također morali davati desetak od desetaka koji su donošeni kako bi se naglasilo Božje vlasništvo nad svime.
- ☞ Šta se zapravo dešavalo sa desetkom? Donosioci su zajedno sa Levitima, porodicom i slugama jeli taj prinos i radovali se pred Gospodom. To znači da su oni u potpunosti kontrolisali raspodjelu desetka i sami učestvovali u blagoslovima tog prinosa.
- ☞ U 5. Mojsijevoj 14. glava data su instrukcije šta da rade oni čije prebivalište je bilo daleko od mjesta koje je Gospod izabrao za službu: oni su svoj desetak prodavali za novac da bi po dolasku na mjesto bogoslužjenja novcem opet kupili hranu i piće, i tako ispunili svoju obavezu. Veoma je važno zapaziti da se *desetak nije mogao prinijeti u novcu, već isključivo u hrani i piću.*

- ☞ Deseci su se praktično mogli odvajati gotovo cijele godine kako je koja kultura prispijevala za žetvu, i nošeni su na saborne bogoslužbene praznike.
- ☞ Svake treće godine, desetak je trebalo ostaviti u svom mjestu za Levite koji su tu živjeli. Da li isključivo za njih? Naravno ne, već i za sirotinju, udovice i strance koji bi se god našli u potrebi. Sve Božje uredbe su tako mudro i milostivo osmišljene da dotiču do dubine srca svakog poštenog istražitelja.
- ☞ Neki teolozi ovo zovu „drugi desetak“ iako je jasno da je on „drugi“ samo zato što ga nije trebalo donositi na sabornu službu, već jednostavno priložiti u svom mjestu da posluži za potrebe onih koji se nađu u oskudici.
- ☞ Dakle, taj „drugi“ desetak se praktikovao svake treće i šeste godine, dok je sedma godina bila oprosna godina, a zatim svaka pedeseta takođe.
- ☞ Iz istorijskih starosaveznih knjiga vidimo da se ta praksa sprovodila i reformisala onako kako je propisano u Tori. Desetak su pored Levita sveštenika koristili pjevači, vratari i drugo osoblje koje je služilo u svetinji.

Prije nego što pređemo na novosavezne tekstove, želio bih još jednom istaći šta je Gospod zahtijevao kao deseti dio sebi. To je bila **hrana i piće**: poljski usjevi, rodovi sa drveća, pića i čiste domaće životinje. Da li je u Izraelu bilo i drugih zanimanja osim proizvodnje hrane? Naravno da je bilo. Da li je Gospod za desetak tražio neka druga materijalna dobra, novac i slično? Nije. I poznati tekst iz knjige proroka Malahije, koji moderni ubirači harača vole da citiraju, naglašava da Gospod želi da bude *hrane* u Njegovom domu.

Veoma je važno zapaziti da je cijeli postupak bio pod punom kontrolom donosioca desetka tako da je mogućnost zloupotrebe bila svedena na minimum. U Isusovo vrijeme vidimo da su pohlepni sveštenici

našli načina da naprave trgovinu od sabornih prinosa i da je Gospod u dva navrata veoma oštro reagovao na takvu praksu.

Mesijinim životom i smrću za grijehе čovječanstva, hramska služba našla je svoje ispunjenje tako da je prestala i potreba za svešteničkom zemaljskom službom jer je Hrist preuzeo ulogu Prvosveštenika u originalnoj nebeskoj svetinji (vidi Danilo 9:24-27, Jevrejima 8, 9, 10 i druge referentne tekstove). Sveštenstvo pod novim Savezom je duhovna kategorija koja obuhvata sve koji uđu u taj savez (vidi 1. Petrova 2:5, 9).

Gdje je Božje prebivalište pod novim Savezom? Kao što je Isus rekao: „gdje su dva ili tri sabrana u moje ime, ondje sam Ja među njima!“ „Duh diše gdje hoće!“ „Ili ne znate da su tjelesa vaša hram Svetog Duha koji živi u vama, kog imate od Boga, i niste svoji?“

Imajući ove činjenice na umu, postavlja se opravdano pitanje da li uredba desetkovanja ostaje na snazi pod novim Savezom? Tačno je da Hrist služi u nebeskoj svetinji ali mi smo još uvijek na Zemlji, okruženi ljudima sa potrebama. Među nama ima i onih koji su svoje živote posvetili objavi radosne vijesti spasenja u Gospodu. To je i Isusov nalog.

Ko su propovjednici radosne vijesti? Osobe koje su završile teološki fakultet i rade za neku crkvu? Ili svi hrišćani koji su se zaista obratili i posvetili Bogu? Odgovor na ovo pitanje jasan je sam po sebi.

Da li su apostoli, najbliži Isusovi učenici, tražili desetak? Šta govori Pavle? On se obraća vjernicima u Korintu i kaže da bi kao propovjednik dobre vijesti (jevandjelja) imao pravo na određene materijalne privilegije. **Ali Pavle uopšte ne govori o desetku.** *Desetak je bio Božja uredba koja nije podrazumijevala lični izbor „za“ ili „protiv“.* Pavle je odlično znao šta je desetak tako da niko od ranih hrišćana nikad nije ni uzimao u obzir mogućnost finansiranja propovjednika jevandjelja preko te uredbе. On ovdje naglašava da *ne želi* platu da to ne bi postalo prepreka čistoti poruke spasenja u Hristu! On je propovijedao

besplatno jer nije htio da zloupotrebljava neka prava! Zašto „zloupotrebljava“? Pavle je očigledno znao da rad za platu lako postaje osnovni motiv ljudima umjesto rada za Boga. Na nivou organizovane zajednice (crkve), srazmjerno povećanju članstva, to se pretvara u visoko profitabilan biznis gdje ubrzano rastu i brojke i broj korisnika. U takvim okolnostima, šta postaje stvarni cilj vjerske ustanove: dovesti ljude crkvi ili Bogu? Čistota Božjeg djela i zemaljski interesi jednostavno ne idu zajedno. To svjedoči biblijska i poznata istorija.

Da li je apostol Pavle, najveći propovjednik jevanđelja, radio za svoje izdržavanje? Da, „i danju i noću da nikome ne bude na teretu.“ I on je to isticao kako ne bi imao ko da ga prekori. Ali nije bio problem da primi podršku, kao što je to bio slučaj od vjernika iz Makedonije. Kakav uzvišen i čestit stav!

Šta dalje Pavle kaže u 2. Solunjanima? On je tim svojim postupcima dao *primjer* ostalima. Dakle, on nije mislio da je izuzetak ili neki posebni pregalac za Božje djelo, već da tako treba svi da rade. Ono što je vrlo važno naglasiti je da je ovdje riječ o dobrovoljnim priložima za Božje djelo, desetak niko nije ni pominjao jer su svi odlično znali kakva je svrha te uredbe.

Treba takođe zapaziti kakav je desetak Abram dao Melhisedeku. O tome Pavle govori u Jevrejima poslanici. Bio je to deseti dio od *ratnog plijena*, što se suštinski razlikuje od uredbe o desetku date u knjigama Zakona. Na osnovu istorijskih izvora, to je bio običaj na Bliskom istoku (neka vrsta kompenzacije prema nadređenom autoritetu).

Jevrejima poslanica 7. glava je zapravo jedino mjesto u Novom Savezu gdje se desetak pominje nakon Golgote, i to 7 puta. U Jevrejima 7:5 kaže nam se da je Levi (Leviti) uzimao svoje desetke pod zakonom. U Jevrejima 7:12 stoji da kad se mijenja sveštenstvo, mijenja se zakon. Jevrejima 7:18 dalje kaže da je pređašnji propis, što uključuje 4. Mojsijevu 18. glava, ukinut. U 4. Mojsijevoj 18. glava ustanovljeno je levitsko sveštenstvo i dio te ustanove uključivao je desetak. Kad se

levitsko sveštenstvo okončalo (na Golgoti, ili faktički kasnije 70. godine n.e. kad je razoren hram), svi zakoni kao dio ustanove tog sveštenstva su poništeni.

Isusov osvrt na desetak u Mateju 23:23 izrečen je u kontekstu farijejskih zloupotreba te ustanove i namjernog izvrtanja prioriteta, i ne tiče se obavezivanja pod Novim savezom, kako bi to neki željeli prikazati.

Rana hrišćanska zajednica pod Novim savezom uopšte se nije bavila pitanjem desetka iz prostog razloga što su svi znali da je zemaljsko sveštenstvo prestalo sa važnošću, a time i žrtve i prinosi. Međutim, prilaganje zajednici na dobrovoljnoj osnovi bila je raširena praksa (vidi Djela 2:44-46; 4:34, 35).

Dakle, da li je ispravno pružiti materijalnu podršku napretku Božjeg djela? Svakako da jeste! Na to smo pozvani. Kad mi to treba da radimo i kako? Prosto u skladu sa potrebama, dragovoljno i sa radošću u srcu. Kome možemo i trebamo da pomognemo svojim priložima (donacijama)? Istinskim propovjednicima, misionarima i radnicima za Boga, siromašnima, bolesnima, našoj braći i sestrama kad su u oskudici... Praktično je neograničen djelokrug rada srca ispunjenog duhom ljubavi i požrtvovanja. To nikako nije isto što i ostavljati novac religijskim profiterima i crkvama. Ali odluka je uvijek vaša. Da biste pravili razliku, sami morate biti obraćeni i slobodni od prljavog koristoljublja ili umirivanja nečiste savjesti kroz usmjeravanje sredstava raznim organizacijama i ustanovama na sličan način kao što čine vodeći svjetski satanisti (po principu naknade ili odštete i prebacivanja odgovornosti, što je psihološka potreba palog čovjeka).